

СЕМНИЙ СКЛАД КОНСТИТУЕНТІВ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ *TOWN/CITY/МІСТО* В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

У сучасній лінгвістиці компонентний аналіз вважається засобом моделювання ієрархічно обумовленої семної структури слова [1, с. 198]. Направлений на виділення окремих сем та аналіз відношення між ними компонентний аналіз, на думку його прибічників, відіграє виключну роль під час опису лексики і без нього не може обійтись жодна адекватна теорія смислу [2, с. 113]. Компонентний аналіз має на меті розкласти лексичне значення на мінімальні семантичні складові і є, власне, процедурою розщеплення значення на складові частини [4, с. 81]. Серед найважливіших умов використання компонентного аналізу виділяють уявлення про лексико-семантичну систему мови як про системно-структурне утворення. Виходячи зі складності та неоднорідності лексики, яка не дозволяє здійснити одночасний аналіз всього словника, дослідженню підлягають окремі лексичні множини, що об'єднуються на основі певної семантичної ознаки, спільної для всіх лексичних одиниць угруповання [3, с. 14-15].

Семний аналіз конституентів ЛСГ *town/city/місто* в англійській та українській мовах дозволяє виділити семи 'час існування' та 'розміщення'.

Семний аналіз конституентів ЛСГ, дозволив виділити сему 'час існування' в структурі лексем ЛСГ.

Аналіз словникових дефініцій членів ЛСГ показує, що актуалізація цієї семи має місце в лексемах, в тлумачних словниках сучасної англійської мови з використанням прикметників *ancient*, *modern* та примітки *historical*.

Наприклад, *borough – historical a town sending representatives to Parliament* [8].

Типовою рисою англійської мови є використання у словниковій дефініції лексеми прикметників *ancient* та *modern*, які співвідносяться з епохами у людській історії.

Наприклад, *oppidum – an ancient Roman provincial town lacking self-government* [9]; *concrete jungle a modern city or urban area filled with large buildings and regarded especially as a harshly competitive, unwelcoming, or dangerous place* [9].

В українській мові вказівку на час існування міста знаходимо у словникових дефініціях у вигляді примітки *іст.* як у наступних словникових дефініціях: *пригород – іст. місто, селище, підпорядковане в адміністративному й економічному відношенні іншому, більшому місту* [5 с. 597].

В той же час актуалізацію даної семи можливо продемонструвати у наступному прикладі: *метрополія – у Стародавній Греції - місто- держава (поліс) стосовно до заснованих ним в інших землях поселень (колоній)* [6, с. 694].

Актуалізація семи відбувається через вказівку на місце його існування, а саме на часові межі існування феномену.

Сема 'розміщення' в англійській мові актуалізується у лексемах ЛСГ за допомогою лексеми *country*, вказуючи, що дане місто знаходиться у сільській місцевості.

Наприклад, *village – a very small town located in a country area* [8]; *dorp – a small town or village in the country* [8].

Актуалізацію семи можливо продемонструвати у наступному прикладі: *sea town – a seaside town* [9]. Лексема *seaside (the district or land bordering the sea)* позначає територію, яка знаходиться біля моря.

Можливим є використання у словниковій дефініції назви штату, де знаходиться дане місто: *cathedral city – city in central southern California* [8],

В українській мові сема 'розміщення' представлена у наступних лексемах: *місто-супутник– місто або селище міського типу, що розвивається поблизу більшого міста й тяжіє до нього як до центру у виробничому, господарському й культурно-побутовому відношеннях* [7]; *порт – приморське місто, біля такої ділянки* [5, с. 289]. У визначенні лексеми *порт* йдеться про те, що місто розташоване поблизу моря.

Здійснене дослідження відкриває перспективи подальшого вивчення лексики на позначення *town/city/місто* на матеріалі західногерманських та східнослов'янських мов та виявленні ізоморфних та аломорфних рис.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики : монография. М. : Гнозис, 2005. 326 с.
2. Апресян Ю. Д. Современные методы изучения значений и некоторые проблемы структурной лингвистики. В кн. *Проблемы структурной лингвистики*. М. Наука, 1963. С. 102–149.
3. Кузнецов А.М. От компонентного анализа к компонентному синтезу. М. : Наука, 1986. 127 с.
4. Селиверстова О.Н. Труды по семантике. М. : Языки славянской культуры, 2004. 960 с.
5. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ : Вид-во "Наукова думка", 1977. Т. 8: ПРИРОДА–РЯХТЛИВИЙ. 929 с.
6. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ : Вид-во "Наукова думка", 1973. Т. 4: І–М. 840 с.
7. Українська радянська енциклопедія в 12 томах. 1974–1985. URL: <http://leksika.com.ua/ure/>
8. English Oxford Living Dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com>.
9. Merriam-Webster. URL : <https://www.merriam-webster.com>